RYCKLOFF VOLCKERTSZ. VAN GOENS,

BUITENGEWOON RAAD VAN INDIË.

De volgende niet onbelangrijke Stukken zijn door den Buitengewoon Raad van Indië RYCKLOFF VAN GOENS, met meer andere, bij zijne terugkomst in het Vaderland, in het jaar 1655, aan de Bewindhebberen ingediend. Hoe wel ons van dezen, zoo werkzamen als kundigen dienaar der O. I. Comp^e^. tamelijk uitvoerig bekend is, wat door hem als Gouverneur van Ceilon en Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië verrigt is, zijn ons door de Geschiedschrijvers van zijn eerste verblijf in Indië slechts weinige bijzonderheden nagelaten.

Wie zijne ouders waren, wanneer en op welke wijze hij naar Indië is gekomen, hiervan melden ze ons niets. Uit eenige aanteekeningen van zijn' zoon RYCKLOFF, die hem in 1675 als Gouverneur van Ceilon opgevolgd heeft, zijn wij in de gelegenheid gesteld, deze leemte aan te vullen. VALENTIJN [1], DUBOIS [2] en anderen houden hem voor een Oost-Fries, van Embden of Geuns geboren.

Uit de hier voren genoemde aanteekeningen blijkt dat zijne ouders Friezen waren, zijnde zijn vader VOLCKERT BOYCKE, Cornet van eene compagnie curassiers, in dienst van H. H. M. de Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden, en zijne moeder HILLEGOND JACOBSDR. van Franeker. Hij lag te Rees, in het Hertogdom Cleef, voor de Staten in garnisoen, waar hun zoon RYCKLOFF op den 24 Junij 1619 geboren werd.

Zijn vaders oudere broeder, BOYCKE BOYCKES, in dienst der O. I. Comp^e^. zijnde, raadde hem aan, ten einde zijne omstandigheden te verbeteren,

mede in dienst der Comp. over te gaan, waaraan door hem gevolg werd gegeven. Hij vertrok te dien einde met zijn gezin, met het schip *Buren*, op den 30sten October 1628, naar Batavia, zijn zoon RYCKLOFF destijds den ouderdom van negen jaren bereikt hebbende. Het schip *Buren* kwam den 10^{den} Julij 1629 te Batavia aan, waar zijn vader door door den Gouverneur-Generaal COEN zeer wel werd ontvangen. Naauwelijks eene maand in Indië zijnde, trof hem het ongeluk, dat zijn vader hem door den dood ontrukt werd, daar hij op den 27sten Augustus overleed. Nog geen jaar daarna, op den 25sten Julij 1630, stierf ook zijne moeder: zoodat RYCKLOFF op den leeftijd van elf jaren een wees was.

De Gouverneur-Generaal SPECX trok zich zijner aan, en zond hem op den 9^{den} Mei 1631, met het schip *Prins Willem*, naar de kust van Coromandel, bij den Gouverneur aldaar, den Heer AREND GARDENIJS, die zeer veel belang in hem stelde; deze in 1634 naar het Vaderland opontboden zijnde, keerde RYCKLOFF naar Batavia terug en werd met den rang van Assistent bij den Opperkoopman JACOB DE WIT geplaatst. Den 1sten September 1639 werd hij Onder-koopman en belast met het houden der Negotieboeken en trad op den 13^{den} September 1640 in het huwelijk met Mejufvr. JACOBINE BARTOLOMEUSE, van Leijden.

Na het eindigen van zijn verband op den 1sten September 1642, werd hij op nieuw weder voor drie jaren aangenomen met den rang van Koopman van het kasteel [3].

Op den 17^{den} Julij 1644 vertrok hij als Opperhoofd naar Palembang, doch keerde van daar op den 2^{den} December van het zelfde jaar weder naar Batavia terug.

Den 1sten Maart 1645 werd hij aangesteld als Opperhoofd en Opperkoopman van het soldij-kantoor. Twee jaren later, op den 25sten Augustus 1647, vertrok hij naar Jambij, van waar hij op den 8sten Maart 1648 te Batavia terug kwam. Den 26sten Mei van het zelfde jaar werd hij als Gezant naar den Keizer van Java gezonden, om den vrede te sluiten. Niet lang nadat hij van deze zending terug gekomen was, werd hem opgedragen als Commandeur over vier schepen, zich naar de straat Sunda te begeven, ten einde twee Genueesche schepen, die zich in de Straat ophielden, op te brengen; dit in de maand April 1649 verrigt

zijnde, werd VAN GOENS benoemd tot Raadsheer in den Raad van Justitie te Batavia. Nog in dat jaar zond men hem als Gezant naar Siam. Het volgende jaar 1650, op den 3den November, werd hij voor den tweedemaal naar den Keizer van Java als Gezant gezonden, en den 1sten Maart 1651 voor de derdemaal, om de gemaakte vrede te bevestigen; van deze laatste zending kwam VAN GOENS op den 23sten April van dat jaar terug, en werd tevens benoemd tot eerste Opper-koopman van het Kasteel in plaats van JACOB DE WIT. Den 17den September 1652 werd VAN GOENS voor de vierdemaal naar den Keizer van Java als Gezant gezonden "om den wankelende vrede te herstellen, doenmaals een dangereuse "commerlijke tijd zijnde, dat niemant sich derwaerts heeft durven avon-"turen; van waer (God sij lof) wel verrigter saecken, 3 December gere-"tourneert ben."

Den 31sten Januarij 1653 werd hij tot Lid van den Hoogen Raad van Indië geassumeert. Den 20sten September van het zelfde jaar werd VAN GOENS, als Expres-Commissaris en Commandeur over de Navale magt en de Militie te lande, naar Ceilon, Wingurla en het Rijk van Guseratte gezonden. "Den 26sten April 1654 hebben wij op de kuste "van India, 40 Portugeesche fregatten ofte galeijen vernielt, verbrant "en verovert; 24 zijn ons met roeijen onder de wal ontkomen. Den "1sten Mei een gevecht gelevert tegen 5 sware Portugeesche galioenen "dicht bij Goa en daervan een verovert, twee doen stranden en verbran-"den, een die hem zelfs in de lucht heeft doen springen en een tusschen "de klippen gejaegt en verongeluckt."

Den 10den Augustus van het zelfde jaar werd VAN GOENS als Ambassadeur naar den Sousouhounan gezonden, den 8sten October was hij weder terug. Sedert zijn vertrek derwaarts, was hij aangesteld tot Buitengewoon Raad van Indiä. Den 28sten der zelfde maand October verzogt hij om naar het Vaderland terug te keren; dit werd hem goedgunstig toegestaan; zoodat hij op den 28sten Januarij 1655, als Admiraal der retourvloot de t' huisreize aanvaardde en aldaar in de maand ...... behouden aankwam.

Kort na zijn terugkomst leverde hij aan de Bewindhebberen over, het belangrijke "Vertooch wegens den presenten staet van de Generale Ne-

"derl. Geoctr. O. I. C. (reeds in de Verhandelingen van dit Tijdschrift "opgenomen [4])".

Dat wat wij onze lezers nu aanbieden: "Reijsbeschrijving van den "weg uijt Samârangh nae de koninklijke hoofdplaets Matâram, mitsga- "ders de zeden, gewoonten ende regeringen van den Sousouhounan, "groot maghtichste Coninck van 't eijlant Java," zag reeds in het jaar 1666 het licht [5], doch is zoo zeldzaam geworden, dat het om de vele bijzonderheden die het bevat, wel eenen herdruk verdiende. Dit werd door VAN GOENS ingediend op den 25sten April 1656. De daarbij behoorende "Corte beschrijvinge van 't eijland Java, derzelver provintiën, "landdeelingen, rijckdom en inwoonders, soodanich 't zelve nu bevon- "den ende geregeert wert," laten wij daarop volgen en is, zoo verre ons bekend is, nimmer in druk verschenen: het is geteekend op den 25 Maart 1656. Onder de verdere stukken die door VAN GOENS ingediend werden behooren nog genoemd te worden:

1. "Over het noodzakelijke eener te doene expeditie naar Atchin en "Dieu."

2. "Rapport aan de Bewindhebberen over de noodzakelijkheid om de "Munt in Indië te veranderen."

3. Meditatiën en consideratiën raeckende diverse saecken van de Oost- "Indische Compe. aen P. VAN DAM, Advocaet der Compe. overgelevert."

Mogelijk bestaat er gelegenheid deze in een volgend Nummer van dit Tijdschrift op te nemen.

Het verblijf van VAN GOENS was hier te lande niet van langen duur. In het laatst van 1656 vertrok hij weder naar Indië, om nog verder der Compe. de gewigtigste diensten te bewijzen.

L.

AANTEEKENINGEN.

[1]) VALENTIJN, *Oud en Nieuw Oost-Indië*, IV[de] Deel, 1ste Stuk, bl. 307.

[2]) *Historische Beschr. der Reisen*, XX[ste] Deel, bl. 246.

[3]) RYCKLOFF VOLCKERTSZ. VAN GOENS, hier te lande gekomen den 10[den] Julij 1629 met het schip *Buijren*, sonder gagie, tegenwoordig Onderkoopman, nevens veertig gulden ter maent, in desen Rade zijn jongste tijts expiratie en daerbij genegentheijt tot langer verblijven vertoonende, wert vermits desselfs bequaemheijt op nieuw voor drie jaren aengenomen in qualité van Coopman, onder eene belooning van t' sestig guldens ter maent en Opperkoopmans rantsoen. Verbant in gagie primo September passado, als wanneer zijn jongste verpligting geëxpireert is geweest, aenvang nemende.

Resol. Gouverneur-Generaal en Raden van Indië, d. d. 14 Oct. A°. 1642.

[4]) Deel IV, bl. 141.

[5]) Onder den titel van "Javaense Reijse, gedaen van Batavia over "Samarangh na de koninckl ijcke hoofdplaets Mataram, door de Heer N. N. "in den Jare 1656, waerinne den wegh uijt Samarangh na Mataram, "mitsgaders de zeden, gewoonten en regeringe van den Sousouhounan, "groot-machtichste Koninck van 't Eijland Java, nauwkeurigh worden "beschreven. Tot Dordrecht. Voor VINCENT GAIMAX, Boeck-verkooper bij "de Beurs, in den Grooten Bijbel. Anno 1666 (kl. 4[to] 33 bl.)."

